

BERTHA BULCSU

FEHÉR ROZSDA

*Soha gyönyörűt -
hát s a mentte*

D. Dula

Bp. 1982. V. 25.

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST

Meybrönten

82. jinn. 7-en

swilben.

Bertha Bulcsu 1935-ben született Nagykanizsán. Gyermekkorát a Marcal völgyében és a Balaton-felvidéken töltötte, olyan emberi környezetekkel is meghatározó falvakban és kisvárosokban, mint Nemeskeresztúr, Balatonyörök, Nagykanizsa, Tapolca, Keszthely. Nagy tájélménye a Berzsenyi által megénekelte Kemenesalja, a Helikón szellemét őrző Balaton, a köd- és fénytavakból előkéklő bazalthegek örök mozdulatlansága. Emberi élményanyaga a dunántúli falvak, az átalakuló élet, az épülő gyarak világához kötődik. Írói személyiségét, látásmódját a gyermekfejjel átélt második világháború, a nélkülözések, a felnőtté válás időszakát kitöltő ötvenes évek politikai légköre alakította. Életútját munkásként kezdte, később könyvtárakban, szerkesztőségekben dolgozott. Az *Esti Pécsi Napló*, majd a *Dunántúli Napló* kulturális rovatának vezetője volt, s ezzel párhuzamosan a *Jelenkor* prózai rovatát is szerkesztette. 1967 őszétől Budapesten él, 1971-től négy évig az *Új Írás* szerkesztője. Írói alkotásaira háromszor (1966, 1971, 1975) kapott József Attila-díjat. 1978-ban SZOT-díjjal tüntették ki.

Művei: *Lányok napfényben* (novellák, 1962), *Harlekin és szerelmese* (novellák, 1964), *Füstkutyák* (regény, 1965), *A nyár utolsó napja* (novellák, 1968), *A bajnok élete* (regény, 1969), *At a Styx folyón* (novellák, kisregény, 1969), *Tűzgömbök* (regény, 1970), *Meztelen a király* (íróportrék, 1972), *Írók műhelyében* (íróportrék, 1973), *Balatom evüzedek* (irodalmi szociográfia, 1973), *A kenguru* (regény, 1976), *A Teimel villa* (novellák, 1976), *A fürdőigazgató* (dráma, Miskolci Nemzeti Színház, 1977), *Délutáni beszélgetések* (íróportrék, 1978), *A fejedelem sirja felett* (publicisztikák, útirajzok, művészportrék, 1980), *Ilyen az egész életed* (válogatott novellák, 1980). Novelláiból és regényeiből három film és több tv-játék készült.

BERTHA BULCSU

FEHÉR ROZSDA

1980-ban jelent meg az író válogatott novelláinak gyűjteménye. Most húsz újabb elbeszéléssel jelentkezik, s a kötetet egy szatirikus hangvételű öninterjúval zárja le. Bertha Bulcsu lírai, atmoszferikus elbeszélő stílusa az utóbbi években érezhetően változott, hangja keményebb, írásainak szerkezete célratörőbb, egyértelműbb. A vízparti fényben felragyogó szép lányarcok lassan a múltba mosódnak, s az elbeszéléseiben felbukkanó asszonyok, férfiak jellemük, konfliktusaik és drámáik által válnak emlékezetessé. Az emberábrázolás és a társadalmi szituációk megjelenítése során érezhető az író tudatos törekvése a teljességre. Így az elbeszélések drámaibbá válnak, s az élethelyzetek keményebbé. Az önmagunkkal és a világgal szembesülés igénye végigvonul a kötet legjobb írásain. Az író megértően, sokszor szeretettel ír hőseiről, s még a sötét hangulatokba hajló novellákat is átszínezi egy sajtóságos visszafogott humor, a szerző ironikus mosolya. Bertha Bulcsu válogatott novellái kapcsán nyilatkozta: „Az író-ság szakmai állapot. Az igazi íróban két ember lakik, egy tehetséges álmodozó és egy szakember. Az álmok önmagukban nem sokat érnek, reális értékük csak akkor lesz, amikor hordozójuk szakemberré válik...” Bertha Bulcsu legújabb novellái arról tanúskodnak, hogy írójuk a szakemberré válás során álmait, szépség iránti nosztalgiáját és emberszeretetét is megőrizte.

ISBN 963 15 2134 6

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ

FELELŐS KIADÓ ILLÉS ENDRE IGAZGATÓ

81 1216/1 ZRÍNYI NYOMDA, BUDAPEST, 1982

FELELŐS VEZETŐ VÁGÓ SÁNDORNÉ VEZÉRIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ UGRIN ARANKA

MŰSZAKI VEZETŐ GINÁCS LÁSZLÓ

MŰSZAKI SZERKESZTŐ APRÓ TIBOR

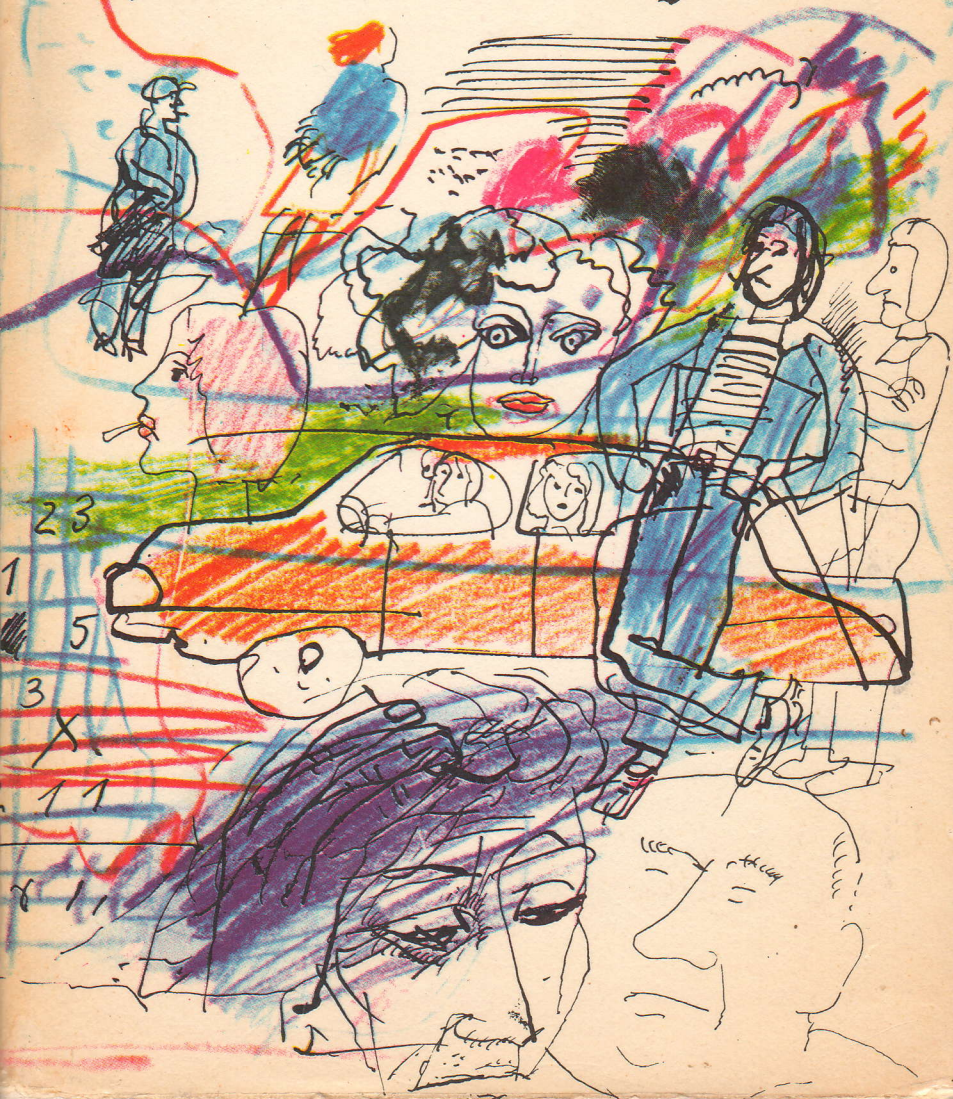
A SZERZŐ FÉNYKÉPÉT MOLNÁR EDIT KÉSZÍTETTE

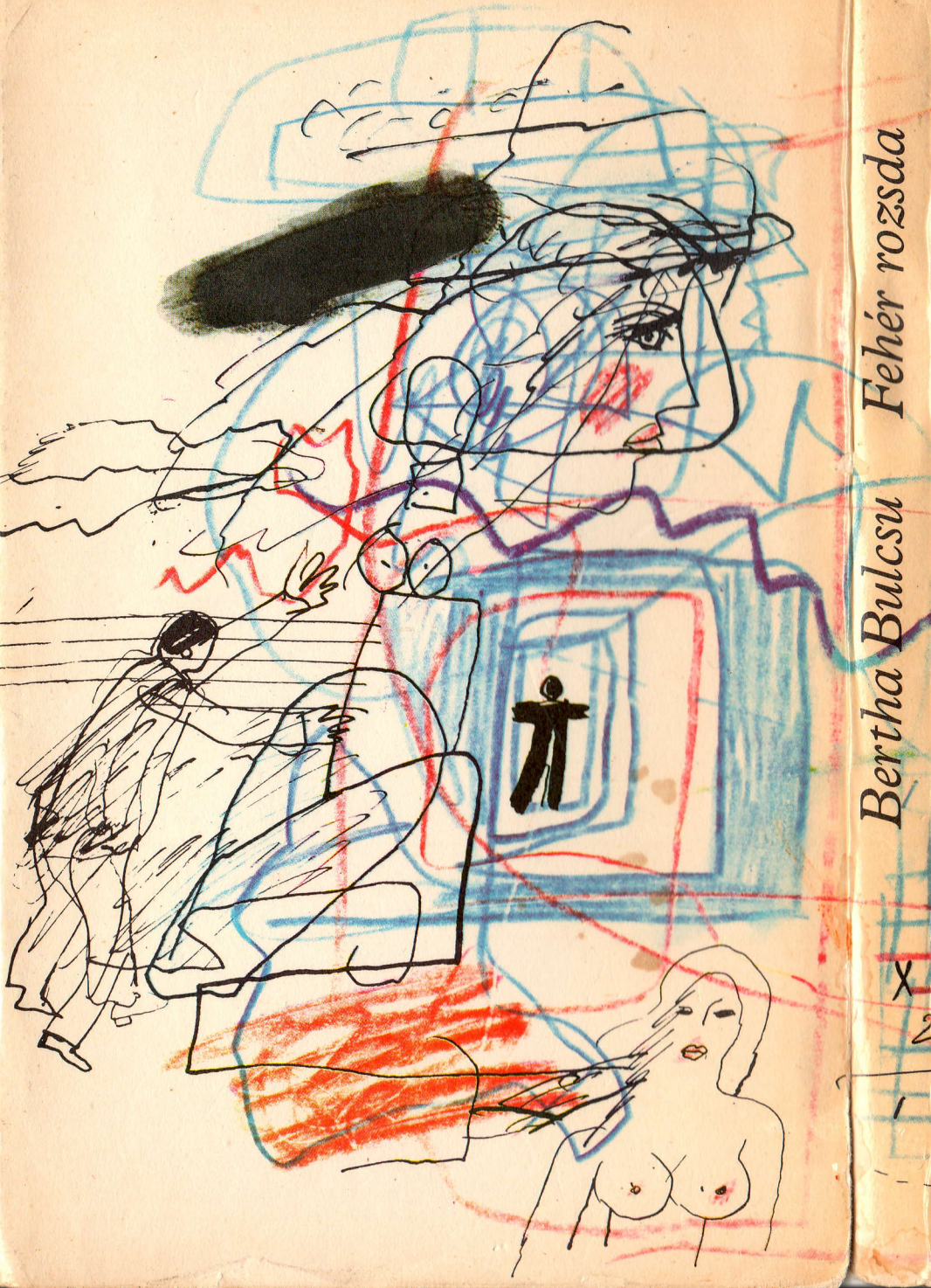
MEGJELENT 15,24 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN

SZ. 3620-1-8283

Bertha Bulcsu

Fehér rózsda

Fehér rozsdá

Bertha Bulcsu

X

2

1

TARTALOM

AKI FIATAL, AZ BOLDOG	5
SENKI KUTYÁJA	12
VÍZIPÁLMA	27
A SZOKNYA	34
AZ ÜVEGFALON TÚL	42
A VILÁG LEGBOLDOGABB EMBERE	50
AKÁCERDŐ	64
A BÁLKIRÁLY	71
BOLDOG BOLDOGTALANSÁG	83
SZÁZNÉGY FENYŐFA	93
FENT A HEGYEN	100
BAJTÁRSI TALÁLKOZÓ	111
UTOLSÓ KENET	128
EGY KÖCSÖG ALUDTTEJ	140
REX JUDAEORUM	148
TANYA A SZIGETEN	164
FEHÉR ROZSDA	172
HA KÉSNEK A BORSZÁLLÍTÓK	191
MŰHELY	201
A RETTENETES LÉGIÓ	223
ÖNINTERJÚ	246

lujától, de nem tudott a kocsiban maradni. Fogta a sport-szatyrát, és kiment a peronra.

Az állomáson katonapajtásai már várták. Pálinkásüveggel hadonásztak, régi rekrutanótákat üvöltözve. Tóth Bencét is mindjárt megkínálták, s biztatták, hogy nagyot húzzon belőle, mert a jó katona csata előtt mindig pálinkát iszik. Tóth Bence kortyintott az üvegből, aztán hirtelen kiköpte. Víz volt az üvegben, nem pálinka. Amikor a nevetés alábbhagyott, kiderült, hogy Koncz Bálint fél órája érkezett stoppal, de Pap Jóska Dudás Tibivel már előző este levonatozott Somogyba.

Dudás Tibi mamája már javában süttöt-főzött, amikor benyitottak a konyhába. Tóth Bencét megölelte, és a szeretet jeleként halvány lisztfoltot hagyott az arcán és ruháján is. Éppen kisült a káposztás rétes, amiből azonnal be kellett kapni néhányat, s hangosan dicsérni közben, ami nem volt nehéz, mert Dudás mama valószínűleg a legjobb rétest süttötte egész Somogy megyében. Mivel ebédig volt még egyórányi idejük, átmentek az ÁFÉSZ kocsmába kuglizni. Dudás Tibi mestere volt a játéknak, de Koncz Bálint és Tóth Bence csak ügyetlenkedtek.

Tyúkhúsleveszt kaptak ebédre, aranyló zsírkarikákkal a tetején, finom házi metélttel. Utána sült sertésmáj következett, burgonyagarníringgal, ecetes paprikával. A családi ebédet a túrós és káposztás rétes koronázta meg. Az asztal körül már ott ügyeskedett Dudás Tibi félig-meddig felcseperedett húga is, behozta a tányérokot, kivitte az üreseket, evett is közben, s időnként minden különösebb ok nélkül elpirult. Ilyen pirulás lányok úgy látszik már csak Somogyban élnek, ott is kevesen. Tóth Bence egészen más tapasztalatokat szerzett az utóbbi években.

Amikor valamennyien agyonették már magukat rétes-sel, tanácstalanul körülnéztek. Koncz cigarettára gyújtott, Tóth Bence is, s a füstön át újabb, futó pillantást vetett Dudás Tibi húgára. A lány mozdult egyet a széken,

